Valiokunnan lausunto LiVL 22/2018 vp– U 53/2018 vp

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettavasta vakuutuksesta ja vakuuttamisvelvollisuuden voimaansaattamisesta annetun direktiivin 2009/103/EY muuttamisesta (direktiivi liikennevakuutusdirektiivin muuttamisesta)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettavasta vakuutuksesta ja vakuuttamisvelvollisuuden voimaansaattamisesta annetun direktiivin 2009/103/EY muuttamisesta (direktiivi liikennevakuutusdirektiivin muuttamisesta) (U 53/2018 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- hallitussihteeri Milla Mustamäki, sosiaali- ja terveysministeriö
- lakimies Visa Kronbäck, Liikennevakuutuskeskus
- korvauspäällikkö Antti Tuulensuu, Liikennevakuutuskeskus
- toimitusjohtaja Pasi Nieminen, Autoliitto ry
- johtava lakimies Kirsi Suopelto, Finanssiala ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:
- liikenne- ja viestintäministeriö

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Direktiivin soveltamisalaa ehdotetaan tarkennettavaksi. EU:n tuomioistuin on oikeustapauksissa Vnuk (C-162/13), Rodrigues de Andrande (C-514/16) ja Torreiro (C-334/16) ottanut kantaa direktiivin soveltamisalaan. Tuomioistuimen mukaan liikennevakuutusdirektiivin soveltamisalaan kuuluu ajoneuvon käyttö sen tavanomaista käyttötarkoitusta vastaavalla tavalla liikennevälinee-

nä riippumatta siitä, missä maastossa ajoneuvoa käytetään ja onko ajoneuvo paikallaan vai liikkeessä. Oikeusvarmuuden vuoksi oikeuskäytäntö kodifioitaisiin liikennevakuutusdirektiiviin lisäämällä siihen ajoneuvon käytön määritelmä. Ehdotuksessa todetaan myös, että uudentyyppiset moottoriajoneuvot, kuten sähköpyörät, segwayt ja sähköskootterit, kuuluvat jo direktiivin mukaiseen ajoneuvon käsitteeseen. Näiden uudentyyppisten sähkökäyttöisten moottoriajoneuvojen käyttö liikenteessä voi aiheuttaa onnettomuuksia, joiden yhteydessä on suojattava vahingon kärsineitä ja maksettava heille korvauksia. Komission ehdotuksessa todetaan myös, että direktiivin mukaan jäsenvaltiot voivat harkintansa mukaan vapauttaa kevyet sähkökäyttöiset ajoneuvot vakuuttamisvelvollisuudesta, jolloin niiden aiheuttamat vahingot on korvattava takuurahaston toimesta.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto pitää direktiiviehdotusta tervetulleena ja yleisesti ottaen kannatettavana. Valtioneuvosto tukee pyrkimystä parantaa liikennevahinkojen uhrien suojaa ja kuluttajien oikeuksia.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että ehdotettu sääntely perustuu jatkossakin minimiharmonisaatioon. Tämä mahdollistaa jäsenvaltioiden lainsäädännön, joka takaa paremman turvan tason liikennevahinkojen osalta.

Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti direktiivin soveltamisalan tarkentamiseen vastaamaan EU-tuomioistuimen oikeuskäytäntöä. Tarkennus lisää oikeusvarmuutta ja parantaa suojan tasoa monissa jäsenvaltioissa. Valtioneuvosto olisi pitänyt toivottavana eräiden kevyiden sähkökäyttöisten ajoneuvojen, kuten sähköpolkupyörien, rajaamista ulos direktiivin soveltamisalasta tässä yhteydessä. Valtioneuvosto pyrkii selvittämään ja edistämään tätä vaihtoehtoa neuvotteluiden yhteydessä.

Valtioneuvosto kannattaa vakuutuksen voimassaolon tarkistuksen sallimista jäsenvaltioille. Vakuuttamattomien ajoneuvojen määrän vähentäminen on vakuutuksenottajien edun mukaista. Optio mahdollistaa sen, että jäsenvaltiot voivat halutessaan ottaa tarkastukset käyttöön ja kehittää näiden pohjalta tietojenvaihtoa jäsenvaltioiden välillä. Valtioneuvosto pitää kuitenkin tärkeänä, että kyse on nimenomaan optiosta eikä jäsenvaltioille asetettavasta velvollisuudesta. Toisista jäsenvaltioista peräisin olevia vakuuttamattomia ajoneuvoja liikkuu eri jäsenvaltioissa hyvin erisuuruisia määriä. Jäsenvaltioilla on siten hyvin erilaisia tarpeita ja intressejä ottaa käyttöön tarkastusjärjestelmiä rajoille.

Valtioneuvosto pitää liikennevahingon uhrien aseman turvaamiseksi tärkeänä, että vakuutusturvan vähimmäismääriä koskeva sääntely muutetaan ehdotuksen mukaisesti. Riittävät vähimmäismäärät takaavat suojan korkean tason myös silloin, kun Suomessa pysyvästi asuva joutuu liikennevahingon uhriksi toisessa jäsenvaltiossa.

Valtioneuvosto pitää ehdotusta vahinkohistorian siirron edellytysten parantamiseksi pääpiirteissään kannatettavana. Vakiosisältöinen VVH-todistus edistää vahinkohistorian siirtoa jäsenvaltioiden välillä, mikä parantaa niiden vakuutuksenottajien asemaa, jotka siirtyvät jäsenmaasta toiseen. Vakuutusyhtiöiden olisi myös helpompi tarkistaa vahinkohistorian aitous yhdenmukaisen lomakkeen ansiosta. Valtioneuvosto pitää tärkeänä sen selvittämistä, ettei ehdotus muodostu es-

teeksi vahinkohistoriatiedon sähköiselle käsittelylle. Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti vakuutusyhtiöiden velvollisuuteen julkaista toimintaperiaatteet, joita ne soveltavat vakuutus- ja vahinkohistorian käyttöön vakuutusmaksujen määrittämisessä. Valtioneuvosto katsoo, että ehdotus parantaa liikennevakuutuksen hinnoittelun läpinäkyvyyttä. Ehdotus on kuitenkin sanamuodoltaan osittain epäselvä, ja sitä on pyrittävä neuvotteluissa tarkentamaan.

Ehdotuksen mukaan komissiolla olisi oikeus antaa täytäntöönpano- ja delegoituja säädöksiä VHH-todistuksesta, takuurahaston tehtävistä maksukyvyttömyystilanteissa ja vakuutuksesta korvattavista enimmäismääristä. Säädökset täsmentäisivät direktiivin sisältöä ja olisivat todennäköisesti luonteeltaan teknisiä. Valtioneuvosto katsoo, että direktiiviä täydentävien säädösten antaminen saattaa olla perusteltua direktiivin tavoitteiden saavuttamiseksi. Vaikka ehdotetut säädöksenantovaltuudet ovat pääosin riittävän selkeitä ja tarkkarajaisia, direktiivin valmistelun aikana on syytä selvittää, tulisiko ainakin osasta mainituista asioista säätää delegoitujen asetusten sijaan direktiivissä.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta pitää ehdotuksen tavoitetta liikennevahinkojen uhrien aseman parantamisesta hyvänä.

Asiantuntijakuulemisessa on kiinnitetty huomiota komission ehdotusta koskevaan tulkintaan, jonka mukaan uudentyyppiset hitaastikin kulkevat kevyet moottorisoidut ajoneuvot kuuluvat direktiivin mukaiseen ajoneuvon käsitteeseen. Valiokunta pitää tärkeänä, että asian jatkovalmistelussa arvioidaan tarkkaan erityisesti kevyiden sähkökäyttöisten liikkumisvälineiden asemaa ja sääntelyn vaikutuksia siten, että asiasta voidaan säätää kansallisesti tarkoituksenmukaisella ja joustavalla tavalla direktiivin täytäntöönpanovaiheessa.

Valiokunta kiinnittää huomiota myös ajoneuvokilpailuihin osallistuvien ajoneuvojen ja kuljettajien asemaan. Suomen lainsäädäntö eroaa monista muista Euroopan maista niin sanotun kuljettajanpaikkasuojan osalta, ja valiokunta on pitänyt kyseisen sääntelyn säilyttämistä tärkeänä kansallisen liikennevakuutuslain 460/2016 säätämisen yhteydessä. Valtioneuvoston kirjelmän mukaan ehdotuksen myötä liikennevakuutuslain soveltamisalaa tulisi todennäköisesti laajentaa myös liikenteestä eristetyllä alueella pidettäviin ajoneuvokilpailuihin. Saadun selvityksen mukaan soveltamisalan laajentamisen vaikutukset jäänevät kuitenkin tältä osin käytännössä vähäisiksi.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Liikenne- ja viestintävaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan painottaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Helsingissä 28.9.2018

Valiokunnan lausunto LiVL 22/2018 vp

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Ari Jalonen sin
varapuheenjohtaja Markku Pakkanen kesk
jäsen Mikko Alatalo kesk
jäsen Jukka Kopra kok
jäsen Suna Kymäläinen sd
jäsen Mia Laiho kok
jäsen Mats Löfström r
jäsen Eeva-Maria Maijala kesk
jäsen Jani Mäkelä ps
jäsen Jari Ronkainen ps
jäsen Satu Taavitsainen sd
jäsen Ari Torniainen kesk
jäsen Sofia Vikman kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula